

Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon ile Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar'ın, çeşitli teadül ve teşkilât kanunları ile diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28 . 2 . 1959 tarih ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/390; 2/421)

Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi (2/390)

15 . 12 . 1966

Millet Meclisi Yüce Başkanlığına

1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanunla dondurulmuş bulunan 1250 liralık ücret sisteminin bugünkü şartlara uymadığını, geniş haksızlıklara sebeb olduğunu düşünerek adı geçen kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında hazırladığım kanun teklifini takdim ediyorum.

Gereğine müsaadelerinizi arz ederim. Saygılarımla.

Trabzon Milletvekili
Hamdi Orhon

G E R E K Ç E

7244 sayılı Kanunun kabulünden önce hizmetliler için derece mevzuubahis değildi. Bunlara kadro ile mukayyedolmak şartıyla istenilen ücret verilmekte idi.

Sözü geçen kanunun 5 nci maddesiyle hizmetliler için 100 liradan başlamak ve 1 250 lirada nihayet bulmak üzere 15 derece tesbit edilmiş olup halen genel ve katma bütçeli dairelerde görevli birçok memur ve teknisyen; bankalar ve İktisadi Devlet Teşekküllerindeki personelin % 90 ı (Müdür, müşavir, doktor, avukat, şef, raportör ve benzeri memurluklar dâhil) bu maddeye göre ücret almaktadırlar.

7244 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 . 3 . 1959 tarihinden bu yana sekiz seneye yakın bir zaman geçmiş ve hayat şartlarında hissedilir derecede değişiklik olmuştur.

Bugün 100 - 150 lira ücretle memur ve hizmetli istihdamı artık mümkün olmadığı gibi emekliye esas ücret derecelerinin üç yukarı derecesine kadar ücret verileceği kabul olunduğu halde ücretlerin 1 250 lirada dondurulmuş olması dolayısıyla bir kısım personelin terfileri imkânsız hale gelmiş, bunun neticesi olarak da birçok kıymetli eleman ve teknisyenin müktesep hak maaşlarını dahi alamaz durumda oldukları bir vakıadır.

Diğer taraftan, daktilo, dosya ve evrak memuru, veznedar gibi memur ve hizmetlilerin üç senede bir terfileri yapıldığı ve ücretleri 1 250 liraya yükseldiği halde avukat, doktor, şef, raportör ve benzeri elemanların ve hattâ servis müdürlerinin ücretleri 1 250 lirada sabit kalmış, bunlar ücret bakımından emirlerindeki daktilolarla müsavi olmuşlardır.

Bu itibarla bugün için uygulama imkânı kalmıyan 100 ve 150 lira ücretli 14 ve 15 nci derecelerin kaldırılarak 1 nci derece ücretinin 1 750 lira olarak tesbiti zaruridir.

Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar'ın, çeşitli teadül ve teşkilât kanunları ile diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28.2.1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/421)

Millet Meclisi Başkanlığına

Çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28 Şubat 1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunuyorum.

Gereğine müsaadelerini saygılarımla arz ve talebederim.

19 . 1 . 1967

Şeref Kayalar
Bursa Senatörü

GEREKÇE

3656 sayılı Kanunun 19 ncu ve 3659 sayılı Kanunun 10 ncu maddesine tabi hizmetlilerin, 1 250 liradan fazla ücret alamamaları ve bu sebeple 7244 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 1 100 - 1 250 lira ücret almakta bulunanların ilânihaye 1 250 lira ücrette çalışmak zorunda bulunmaları ve 5434 sayılı Kanun gereğince emekli baremlerinin de 1 250 liranın üstüne çıkamaması, mağduriyetlerini mucibolmakta ve çalışma şevklerinin kırılmasına, nihayet yetişmiş elemanların bir süre sonra özel sektör veya diğer işlere kaymalarına yol açmaktadır.

Esasen 1 250 liralık sınırlama 1958 yılı sonlarındaki şartlara göre tasarlanmış ve 1959 Şubat ayında kanunlaşmıştır. Zamanına göre düşünülen bu tahdidin değişen koşullara paralel olarak zararlı bir hale geldiği görülmektedir. Kaldı ki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin 2 nci fıkrasında hususi bir meslek bilgisine ve ihtisasına sahip teknik elemanlarla yüksek tahsilli işletme müte-hassısları için 1 500 ve 1 750 liralık kadroların ihdasına cevaz verilmiş bulunmaktadır. Bu hükmün müesseselerce mesaisinden istifade edilen diğer personele de teşmil edilmesi bugün müesseselerin men-faati kadar adalet duygusu bakımından da yerinde olur.

Bahse konu 5 nci maddedeki sınırlandırmanın kaldırılması zorunluğu, muhtelif kuruluşların teşkilât kanunlarına münferiden bu hususu kapsıyacak hükümler sevkine sebeb olmuştur. Ezeümle; bu maksatla, Televizyon Kurumunun kuruluş Kanununda hizmetliler için 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesi tahdidatı kaldırılmış bulunmaktadır. Kuruluş kanunlarına konan hükümler sebebiyle muhtelif müesseseler personeli arasında husule gelmiş bulunan farklı durumların giderilmesini sağlamak için de 7244 sayılı Kanunda bu değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, 100 ve 150 liralık ücretler artık pratik bir değer taşımaktan uzak kalmıştır.

Her ne kadar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun şümulü dışında kalan memur ve hizmetliler için bir veya birkaç personel kanunu hazırlanması bahis konusu bulunmakta ise de bu isteğin realize edilmesi uzun zamana bağlı olacağından, belirtilen mahzurları önlemek ve adaletsizliği gidermek üzere maddenin değiştirilmesi teklif olunmuştur.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No . : 2/390, 2/421
Karar No. : 46

15 . 3 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un, çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi ile aynı mahiyetteki Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar'ın, çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28.2.1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, ilgili Bakanlık temsilcileri ve teklif sahiplerinden Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Yapılan müzakereler sonunda her iki teklifte arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un teklifinin 1 nci maddesi aynen, Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar'ın teklifinin 2 ve 3 ncü maddeleri alınarak kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Maliye Komisyonu Başkanı
ve bu rapor Sözcüsü

Çankırı
T. Akman

Bolu
H. Özcan
İmzada bulunamadı

Erzurum
G. Karaca

Gaziantep
N. Sarıca

Manisa
M. Dülge

Maraş
V. Piringcioğlu
İmzada bulunamadı

Ordu
F. Güley

Sivas
M. K. Palaoglu

Urfa
B. Boran

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 2/421, 2/390
Karar No. : 68

28 . 4 . 1967

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un, (Çeşitli teadül ve teşkilât kanunları ile diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi) ile Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar'ın, aynı mahiyetteki kanun teklifi ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştiraki ile görüşüldü :

7244 sayılı Kanunun kabulünden önce hizmetliler için derece bahis konusu olmayıp, bunlara, kadro ile kayıtlı olmak şartıyla istenilen ücret verilebilmekte idi.

Söz konusu kanunun 5 nci maddesiyle hizmetliler için, 100 liradan başlayan ve 1 250 lirada dondurulan 15 derece tesbit edilmiş olup, halen genel ve katma bütçeli dairelerde görevli birçok memur ve teknisyen ile bankalar ve İktisadi Devlet Kuruluşlarındaki personelin yüzde doksanı bu rejime göre ücret almaktadırlar.

7244 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 1.3.1959 dan bu yana geçim şartlarında hissedilir derecede değişiklikler olduğu bir vakıdır.

Bugün için 100 - 150 lira gibi cüzi bir ücretle memur ve hizmetli çalıştırmak imkânsız olduğu gibi tavan da 1 250 lirada dondurulduğu için bu derecede bulunup da terfi hak kazanmış personelin de terfileri imkânı kalmamıştır.

Örneğin, her üç senede normal terfi ederek tavan ücreti alan daktilo, kâtip, veznedar ve emsali memurlar, terfi imkânı kalmıyan 1 250 lira ücretli yüksek öğrenim yapmış âmir, müdür ve idarecileri ile eşit duruma getirmektedirler ki bu da eşitlik prensibinin ters olarak işleyişine sebeb olmaktadır.

Yukarıda izahına çalıştığımız haksızlıkları kaldırmayı öngören teklifler, Maliye Komisyonunca yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın <i>İ. Sezgin</i>	Başkan V. Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Kâtip Bolu <i>H. İ. Cop</i>
Adıyaman <i>M. A. Atalay</i>	Ankara <i>İ. Seçkin</i>	Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Sivas <i>G. Sakarya</i>
Çanakkale <i>Ş. İnan</i>	Uşak <i>O. Dengiz</i>	Erzurum <i>C. Önder</i>	Eskişehir <i>M. İ. Angı</i>
Gümüşane <i>S. Savacı</i>	İstanbul <i>S. Aren</i>	İstanbul <i>N. Eroğan</i>	İstanbul <i>M. Güven</i>
İzmir <i>İ. Gürsan</i>	Kayseri <i>A. A. Hacıpaşaoğlu</i>	Konya <i>S. F. Önder</i>	Ordu <i>A. H. Onat</i>
	Trabzon <i>A. İ. Birincioglu</i>	Trabzon <i>A. Rıza Uzuner</i>	

TRABZON MİLLETVEKİLİ HAMDİ ORHON'UN TEKLİFİ

Çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair Kanun

MADDE 1. — Çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkında 28 . 2 . 1959 tarih ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. — 30 . 6 . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 neu, 3 . 7 . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun 10 neu ve 17 . 7 . 1944 tarihli ve 4620 sayılı Kanunun 7 nci maddeleri şümülüne giren hizmetlilerin derece ve ücretleri aşağıda gösterilmiştir.

Derece	Ücret
1	1 750
2	1 500
3	1 250
4	1 100
5	950
6	800
7	700
8	600
9	500
10	450
11	400
12	350
13	300
14	250

Hizmetli kadrolarında istihdam edilenlere verilecek ücret, emekliye esas ücret derecelerinin üç yukarı derece ücretini geçemez.

Memurlar için kanunen tanınmamış olan hak ve menfaatler hizmetliler için de kabul edilemez.

Ancak bunlardan İş Kanununa göre işçi vasfında bulunanlar için hizmetin gerektirdiği nisbette giyecek ve yiyecek temin olunabilir.

MADDE 2. —

MADDE 3. —

CUMHURİYET SENATOSU BURSA ÜYESİ ŞEREF KAYALAR'IN TEKLİFİ

Çeşitli teadül ve Teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28 Şubat 1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Çeşitli teadül ve Teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28.2.1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. — 30 . 6 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 neu, 30 . 7 . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun 10 neu ve 17 . 7 . 1944 tarihli ve 4623 sayılı Kanunun 7 nci maddeleri şümülüne giren hizmetlilerin derece ve ücretleri aşağıda gösterilmiştir:

Derece	Ücret
1	1 750
2	1 500
3	1 250
4	1 100
5	950
6	800
7	700
8	600
9	500
10	450
11	400
12	350
13	300
14	250
15	200

Hizmetli kadrolarında istihdam edilenlere verilecek ücret, emekliye esas ücret derecelerinin üç yukarı derece ücretini geçemez.

Memurlar için kanunen tanınmamış olan hak ve menfaatler hizmetliler için de kabul edilemez.

Ancak bunlardan İş Kanununa göre işçi vasfında bulunanlar için hizmetin gerektirdiği nisbette giyecek ve yiyecek temin olunabilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MALİYE KOMİSYONU DEĞİŞTİRİŞİ

Çeşitli teadül ve Teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair Kanun

MADDE 1. — Çeşitli teadül ve Teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28 . 2 . 1959 tarih ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. — 30 . 6 . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 ncu, 3 . 7 . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun 10 ncu ve 17 . 7 . 1944 tarihli ve 4620 sayılı Kanunun 7 nci maddeleri şümülüne giren hizmetlilerin derece ve ücretleri aşağıda gösterilmiştir.

Derece	Ücret
1	1 750
2	1 500
3	1 250
4	1 100
5	950
6	800
7	700
8	600
9	500
10	450
11	400
12	350
13	300
14	250

Hizmetli kadrolarında istihdam edilenlere verilecek ücret, emekliye esas ücret derecelerinin üç yukarı derece ücretini geçemez.

Memurlar için kanunen tanınmamış olan hak ve menfaatler hizmetliler için de kabul edilemez.

Ancak bunlardan İş Kanununa göre işçi vasfında bulunanlar için hizmetin gerektirdiği nisbette giyecek ve yiyecek temin olunabilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU DEĞİŞTİRİŞİ

Çeşitli teadül ve Teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair Kanun

MADDE 1. — Maliye Komisyonununun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Maliye Komisyonununun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Maliye Komisyonununun 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.